

КАРАР

« 04 » июль 2023 ел

№ 584

«2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы халкының иҗтимагый сәламәтлеген ныгыту» муниципаль программасын раслау турында

«Россия Федерациясендә гражданнарның сәламәтлеген саклау нигезләре турында» 2011 елның 21 ноябрәндәге 323-ФЗ номерлы Федераль законны үтәү йөзеннән, «Гражданнарның сәламәтлеген тирә-юндәге тәмәке төтененнән, тәмәке яки никотинлы продукция куллану нәтиҗәләреннән саклау турында» 2013 елның 23 февралендәге 15-ФЗ номерлы Федераль закон, «Сәламәтлек саклауны үстерү» Россия Федерациясе дәүләт программасын раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2017 елның 26 декабрәндәге 1640 номерлы карары нигезендә, сәламәтлекне ныгыту һәм профилактик медицина ярдәме күрсәтү буенча чараларны үстерү һәм камилләштерү, халыкны медицина-гигиена ягыннан тәрбияләү һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру буенча эзлекле эш алып бару максатыннан, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР** БИРӘ:

1. «2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы халкының иҗтимагый сәламәтлеген ныгыту» муниципаль программасын расларга.
2. «Арча үзәк район хастаханәсе» дәүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесенә әлегә программаны гамәлгә ашыруны координацияләүне тәкъдим итәргә.

Арча муниципаль районы
Башкарма комитетының
04.07.2025 ел, № 584
карары белән расланды

**«2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы
халкының ижтимагый сәламәтлеген ныгыту»
муниципаль программасы**

Гомуми нигезлэмэләр

Сәламәтлекне ныгыту һәм профилактик медицина ярдәме күрсәтү буенча чараларны үстерү һәм камилләштерү халыкка медицина-гигиена тәрбиясе бирү һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру белән тыгыз бәйләнгән.

Медицина-гигиена тәрбиясе халыкны гомуми агартуның аерылгысыз өлеше һәм кешенең сәламәтлеген үстерү, саклау һәм ныгыту, эшкә сәләтлелеген торгызу һәм актив тормыш эшчәнлеген озайту максатларында аңлы һәм җаваплы тәртибен формалаштыруга юнәлдерелгән күп аспектлы конструктив-тәрбия эшчәнлегенә булып тора.

Халыкның сәламәтлегенә илнең социаль үсешенә интеграцияләнгән күрсәткеч, аның социаль-икътисади һәм әхлакый иминлегенә чагылышы, җәмгыятьнең икътисади, мәдәни һәм хезмәт потенциалына йогынты ясауның хәлиткәч факторы.

Халык сәламәтлеген саклау һәм ныгыту дәүләтнең беренче чираттагы социаль бурычы, ул аларның үзара бәйләнеше, һәр якның җаваплылыгын арттыру һәм һәр гражданның үз сәламәтлеген һәм тирә-юньдәгеләрнең сәламәтлеген саклауда реаль кызыксынуын арттыру юлы белән дәүләт һәм иҗтимагый оешмаларның, медицина учреждениеләренең уртак тырышлыгы белән генә хәл ителә ала.

Кайбер авырулар барлыкка килү шартлары булып шулай ук әйләнә-тирә мохитнең пычрануы, нерв-психик киеренкелекнең артуы, халыкның, бигрәк тә яшьләрнең физик һәм гигиена белем дәрәжәсе түбән булу, социаль-икътисади стресс, рациональ булмаган туклану, начар гадәتلәр, аз хәрәкәтләнүчән яшәү рәвеше, халыкның санитар культурасының түбән булуы, гаиләне планлаштыру мәсьәләләрендә компетентсызлык, үз сәламәтлегенә саксыз һәм җавапсыз мөнәсәбәт һ. б. факторларга бәйле.

СПИДны кисәтү һәм наркоманлыкны дөвалауның үзенчәлекле чаралары булмау, инфекция һәм хроник йогышлы булмаган авыруларның күп булуы, халык, бигрәк тә балалар һәм яшьләр арасында зарарлы гадәتلәрнең (тәмәке тарту, наркоманлык, хәмер куллану) таралуы профилактик чараларны активлаштыруны, беренче чиратта, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру һәм халыкның санитар культурасын күтәрү буенча төрле чаралар оештыру юлы белән халыкны социаль мобилизацияләүне таләп итә.

МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫҢ ПАСПОРТЫ	
Программа исеме	«2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы халкының иҗтимагый сәламәтлеген ныгыту»
Программаны эшләүне нигезләү	<ol style="list-style-type: none">1. "Россия Федерациясендә гражданның сәламәтлеген саклау нигезләре турында" 21.11.2011 № 323-ФЗ Федераль закон;2. "Гражданның сәламәтлеген тирә-юньдәге тәмәке төтененән, тәмәке куллану нәтижәләреннән яки никотинлы продукция кулланудан саклау турында" 23.02.2013 ел, № 15-ФЗ Федераль закон;3. 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясендә демографик сәясәт концепциясен раслау турында РФ Президентының 09.10.2007 ел, № 1351 Указы;

	<p>4. Россия Федерациясенең сәламәтлек саклауны үстерү дәүләт программасын раслау турында Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 26.12.2017 ел, № 1640 карары;</p> <p>5. Сәламәтлекне ныгыту һәм профилактик медицина ярдәме күрсәтү, халыкка медицина-гигиена тәрбиясе бирү һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру буенча чараларны арттыру һәм камилләштерү буенча эзлекле эш алып бару</p>
Программаның муниципаль заказчысы	Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, физик культураны һәм спортны популярлаштыру, исерткеч эчемлекләр, сыра һәм тәмәке куллануны киметү, Арча муниципаль районы кешеләренең гомер озынлыгын һәм сыйфатын арттыру максатында яшыләр сәясәтен камилләштерү буенча чаралар комплексын гамәлгә ашыру
Программаның төп бурычлары	<ul style="list-style-type: none"> - халыкның барлык категорияләренең сәламәтлек торышы күрсәткечләре һәм аның куркыныч факторлары турында мәгълүматлылыкны арттыру, шулай ук сәламәт яшәү рәвеше турында мәгълүмати мөмкинлеген арттыру; - массакүләм физик культураны үстерү буенча оештыру һәм техник чараларны кертү юлы белән халыкны физик культура, спорт һәм туризм белән шөгыйләнүгә жәлеп итү; - халыкта сәламәт яшәү рәвеше алып баруга мотивация формалаштыру, шул исәптән исерткеч эчемлекләр, тәмәке куллануны киметү һәм наркоманлыкка каршы көрәш; - халыкка профилактик ярдәм оештыруны камилләштерү, профилактика хезмәтенең нәтижәле эш ысулларын кертү; - шәһәр һәм район мәгариф учреждениеләренең уку процессына сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру буенча заманча ысуллар һәм инновацион технологияләр кертү
Программаның төп чараларын башкаручылар	Татарстан Республикасы "Арча РҮХ" ДАССО, Арча районының социаль яклау бүлеге, Арча муниципаль районы Башкарма комитетының "Мәгариф идарәсе" МУ, Арча муниципаль районы Башкарма комитетының яшыләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, Арча муниципаль районы Башкарма комитетының "Мәдәният идарәсе" МУ, "Татмедиа" АЖнең "Арча-информ" филиалы
Программаны гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары	2023-2025 еллар

<p>Программа максатына ирешү индикаторлары</p>	<p>-халыкта сәламәт яшәү рәвешә формалаштыру, шул исәптән исерткеч эчемлекләр һәм тәмәке куллануны киметү; - спорт корылмаларының үткәрү сәләтен арттыру; - сәламәт яшәү рәвешенә тугры булган гражданнарның өлешен 3 % ка арттыру; - даими рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгылләнүче гражданнарның өлешен 2 % ка арттыру; - халыкны сәламәт яшәү рәвешенә юнәлдерелгән профилактик чаралар белән колачлауны арттыру; - сәламәт яшәү рәвешә, дәрәс туклану мәсьәләләре буенча мәгълүматлы халык санын арттыру</p>
<p>Программаны финанслау чыганакалары һәм күләме</p>	<p>Жирле бюджет акчасы 2023 ел- 90 мең сум; 2024 ел- 95 мең сум; 2025 ел- 100 мең сум; Программаны гамәлгә ашыру белән бәйлә чараларны финанслау Арча муниципаль районы бюджетында тиешле финанс елына каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә башкарыла. Программаны финанслау күләме фаразлау характерында һәм тиешле елга бюджет проекты формалаштырганда ел саен төгәлләштерергә тиеш</p>
<p>Программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору</p>	<p>Арча муниципаль районы Башкарма комитеты</p>

1. Проблеманың эчтәлеге һәм аны чишү кирәклеген дәлилләү

«2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы халкының ижтимагый сәламәтлеген ныгыту» муниципаль программасы (алга таба - программа) «Демография» илкүләм проектының «Ижтимагый сәламәтлекне ныгыту» төбәк проектының тормышка ашыру кысаларында «Гражданның сәламәт яшәү рәвешенә, шул исәптән сәламәт туклануга һәм зарарлы гадәتلәрдән баш тартуға этәрү системасын формалаштыру» төбәк проектының гамәлгә ашыру нигезендә эшләнде.

Программа актуаль: кеше сәламәтлегенә, аның гомер озынлыгына тәэсир итүче барлык факторларның 70% аның яшәү рәвеше буенча формалаша. Сәламәтлек торышы-социаль, икътисади һәм экологик иминлекнең мөһим күрсәткече, халыкның тормыш сыйфаты күрсәткече.

Авыруның барлыкка килүенә йогынты ясый торган куркыныч факторлар: гиподинамия, туклануның рациональ булмавы, психик йөкләнеш, стресс, зарарлы гадәتلәр, авырлык зур булу.

Халыкның сәламәтлек дәрәжәсен күтәрү аның сәламәтлеген ныгытуга һәм әйләндирә мохитне сәламәтләндерүгә юнәлдерелгән сәясәт формалаштыру, кешеләрнең үз сәламәтлекләренә һәм тирә-юньдәгеләрнең сәламәтлегенә җаваплы мөнәсәбәт формалаштыру аша мөмкин.

Болар барысы да комплекслы караш кирәклеген исбатлый: төрле ведомстволарны берләштерү, барлык милек формаларын оештыру, граждан жәмгыяте, аларның эшчәнлегенә тормыш сыйфатына һәм сәламәтлегенә йогынты ясый; халык сәламәтлегенә проблемаларын хәл итү максатларында максатчан һәм үзара эшчәнлекнең тотрыклы системасын төзүне килештерү.

Мәсәлән, халыкның сәламәт яшәү рәвеше алып баруы үлемнең кимүенә, шул исәптән эшкә яраклы халык арасында, өлкәннәр һәм балалар арасында авырулар кимүенә, инвалидлык буенча вакытыннан алда пенсиягә чыгу ихтималының кимүенә, авыруларны кисәтүгә һәм авыруларны башлангыч стадияләрдә ачыклауга тәэсир итәчәк. Район халкының сәламәт яшәү рәвеше миграция кимүгә һәм туучылар санының артуына китерәчәк, бу гомуми демографик хәлгә уңай йогынты ясаячак.

Әлеге муниципаль программаны гамәлгә ашыруның финанс-икътисади нәтижәсе булып эшкә яраклы халык саны арту, эшкә яраксызлык буенча түләүләрне киметү, эшкә яраксызлык вакытын киметү, шул исәптән авыру балаларны сәламәтләндерү хисабына физик затларның керемнәренә салымны арттыру торачак.

Муниципаль программаны уңышлы тормышка ашыру нигезенә түбәндәге принциплар салынган:

- программа чаралары социаль статусына, керем дәрәжәсенә һәм яшәү урынына карамастан, барлык халык өчен дә ачык булырга тиеш;

- программа чаралары халыкның барлык яшь һәм социаль төркемнәрен: балаларны, яшьләрне, эшкә сәләтле халыкны, өлкән яшьтәге гражданның үз эченә алырга тиеш.

2. Төп максатлар, бурычлар

Муниципаль программаның максаты:

- Арча муниципаль районы кешеләренәң гомер озынлыгын һәм сыйфатын арттыру максатында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, физик культураны һәм спортны популярлаштыру, исерткеч эчемлекләр, сыра һәм тәмәке куллануны киметү буенча чаралар комплексын гамәлгә ашыру

Муниципаль программаның бурычлары:

- халыкта сәламәт яшәү рәвеше күнекмәләрен формалаштыру;
- халыкта зарарлы гадәتلәрдән баш тартуға мотивация формалаштыру, шул исәптән: исерткеч эчемлекләр, тәмәке продукциясе куллану буенча;
- Арча муниципаль районы халкына санитар-гигиена тәрбия бирү;
- Арча муниципаль районы халкының сәламәтлеген яхшырту;
- Арча муниципаль районы халкының сәламәт яшәү рәвеше һәм зарарлы гадәтләренәң зыяны турында мәгълүматлылык дәрәжәсен күтәрү.

3. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары

Муниципаль программа 2023-2025 елларда гамәлгә ашырыла. Чараны гамәлгә ашыру вакыты муниципаль дәрәжәдә кабул ителгән норматив хокукый актларны исәпкә алып конкретлаштырылырга һәм төгәлләштерелергә мөмкин.

4. Муниципаль программа чаралары системасы

Программаның төп чаралары әлеге муниципаль программага 1 нче кушымтада күрсәтелде.

Халыкның төрле төркемнәре арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга юнәлдерелгән яшәү рәвешен гамәлгә ашыру, исерткеч эчемлекләр һәм тәмәке продукциясен куллануны киметү буенча чаралар комплексын оештыру һәм эшләү өчен муниципаль программа чаралары системасы үз эченә түбәндәге юнәлешләрне ала:

1. Арча муниципаль районы халкында төп хроник йогышлы булмаган авырулар барлыкка килү факторларын ачыклау һәм төзәтү буенча чаралар;

2. Мәгълүмати-коммуникацион кампания аша гражданнарны сәламәт яшәү рәвеше алып баруға этәрү чаралары;

3. Гражданнарның сәламәт яшәү рәвешен алып баруына ярдәм итүче мохит булдыру буенча чаралар;

4. Балалар, яшүсмерләр һәм яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, исерткеч эчемлекләр, сыра һәм тәмәке куллануны киметү буенча чаралар;

5. Яшьләр арасында тәмәке, хәмер эчемлекләре һәм сыра куллануны профилактикалау буенча чаралар;

6. Гражданнарның яшәү урыны буенча физкультура-спорт эшен оештыру буенча чаралар.

5. Муниципаль программаны ресурслар белән тәмин итү

Муниципаль программаны финанслау Арча муниципаль районы бюджеты хисабына башкарыла. Программаны гамәлгә ашыру чорына гомуми күләме 285 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:

2023 елда 90 мең сум;
2024 елда 95 мең сум;
2025 елда 100 мең сум.

Программаны гамәлгә ашыру белән бәйле чараларны финанслау Арча муниципаль районы бюджетында тиешле финанс елына каралган бюджет ассигнованиеләре цикләрендә башкарыла.

Программаны финанслау күләме фаразлау характерында һәм тиешле елга бюджет проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

6. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген бәяләү

Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген бәяләү өчен максатчан индикаторлар бирелде (1 нче кушымта).

7. Программаны гамәлгә ашыру барышын контрольдә тотуны оештыру системасы

Арча муниципаль районы программасын финанслау муниципаль программаны гамәлгә ашыруга элек бүлеп бирелгән финанс чараларын, программа чараларына чыгымнарны һәм максатчан күрсәткечләргә ирешүне исәпкә алып башкарыла.

Программанга Арча муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе урынбасары гомуми житәкчелек итә.

Программа чараларын вакытында һәм сыйфатлы башкару, аны гамәлгә ашыру өчен бүлеп бирелгән акчаларны максатчан куллану өчен программа башкаручылары җаваплы.

Программаның төп чараларын башкаручылар программаны үтәү, бүлеп бирелә торган бюджет акчасын рациональ куллану өчен җаваплы. Программаның үтәлешен гомуми контрольдә тоту һәм Арча муниципаль районында сәламәт яшәү рәвешен профилактикалау буенча эшчәнлекне координацияләү Арча муниципаль районы Башкарма комитетына йөкләнә.

ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ТАСВИРЛАМАСЫ

№	Чара исеме	Башкару вакыты	Чараны башкаручылар	Программаның индикаторлары			Район бюджеты исәбенә финанслау күләме		
				2023 ел	2024 ел	2025 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
1	Халыкның төрле максатчан төркемнәре өчен гражданнарны сәламәт яшәү рәвешенә, шул исәптән сәламәт тужлануга, хәрәкәт активлыгына һәм зарарлы гадәتلәрдән баш тартуға юнәлдерелгән мөгълүмәти-коммуникацион компанияләр оештыру	2023-2025	Арча муниципаль районы Башкарма комитеты (алга таба-АМР БК), Арча РҮХ ДАССО, жирле үзидарә органнары (алга таба-ОМСУ), «Татмедиа» АЖ нең «Арча-Информ» филиалы	4	4	4	12	12	12
2	Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалауның	2023-2025	«Татмедиа» АЖ нең «Арча-Информ» филиалы	4	4	4			

	актуаль мәсьәләләре буенча радиоташырулар эзерләү һәм эфирга чыгару												
3	Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, шул исәптән сәламәт туклану һәм физик активлык мәсьәләләре буенча халык өчен басма продукция (плакатлар, белешмәләр, листовкалар, буклетлар, флаерлар) бастыру һәм тарату	2023- 2025	Арча муниципаль районы Башкарма комитеты, Арча РҮХ ДАССО, «Татмедиа» АЖ нең «Арча-Информ» филиалы	1	1	1	17	17	17				17
4	Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру мәсьәләләре буенча социаль рекламаны бина эчендәге мәгълүмат таблolarында, ведомство плазмаларында трансляцияләү	2023- 2025	Арча муниципаль районы Башкарма комитеты, Арча РҮХ ДАССО, АМР БК Мәгариф идарәсе, Мәденият идарәсе, яшьләр эшләре спорт һәм туризм бүлгә	4	4	4							
5	Муниципаль берәмлекләрдә сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру мәсьәләләре буенча тематик смотр-	2023- 2025	АМР БК Мәгариф идарәсе, Мәденият идарәсе, яшьләр эшләре спорт һәм туризм бүлгә	2	2	2	20	20	20				20

конкурслар үткөрү ("Сәламәтлек территориясе", "Тәмәкедән азат территория")										
6	Бөтөндөнья сәламәтлек саклау оешмасы тарафыннан расланган бөтөндөнья даталарын халыкара һәм исәпкә алып, массакуләм тематик профилактик акцияләр үткөрү	2023-2025	АМР БК Мәгариф идарәсе, Мәдәният идарәсе, яшьләр эшләрә спорт һәм туризм бүлгегә	5	5	2	12	19	21	
7	Сәламәт яшәу рөвешә буенча иң яхшы практикаларга мөгариф оешмалары, башка оешмалар һәм предияригиләр арасында смотр-конкурслар оештыру һәм үткөрү	2023-2025	АМР БК Мөгариф идарәсе, Мәдәният идарәсе, яшьләр эшләрә спорт һәм туризм бүлгегә	2	2	4				
8	Гаилә ялы һәм гаилә ялы формаларын үстерү, гаиләнең эхлакый-эстетик кыйммәтләрән, мәдәни традицияләрне формалаштыру	2023-2025	АМР БК Мөгариф идарәсе, Мәдәният идарәсе, яшьләр эшләрә спорт һәм туризм бүлгегә	4	4	4				
9	Сәламәт яшәу рөвешән пропаянда лауга юнәлдәрелгән чаралар:	2023-2025	АМР БК Мөгариф идарәсе, Мәдәният идарәсе, яшьләр эшләрә	16	16	16				

	мәдени, спорт ярышлары, хоккей һәм футбол турнирлары, саф һавада хәрәкәтчән уеннар, өстәл уеннары, рәсем конкурслары, күргәзмәләр һәм презентацияләр, диспутлар, мәгълүмати сәгатьләр, саламәтлек сәгатьләре, флешмоблар, тематик дискотекалар, веломарафоннар, чаңгы узышлары, шорт-треклар һәм башкалар		спорт һәм туризм бүлеге					
10	"Саламәт тәндә-саламәт акыл" спорт ярышлары	2023-2025	АМР БК Мәгариф идарәсе, Мәдәният идарәсе, яшьләр эшләре спорт һәм туризм бүлеге	4	4	4		
11	«Өти, әни, мин – спорт гайләсе» спорт чаралары	2023-2025	АМР БК Мәгариф идарәсе, Мәдәният идарәсе, яшьләр эшләре спорт һәм туризм бүлеге	1	1	1	12	14
12	Арча шәһәре микрорайоннарында һәм районның авыл жирлекләрендә "Ишегалды бәйрәмнәре"	2023-2025	АМР БК Мәгариф идарәсе, Мәдәният идарәсе, яшьләр эшләре спорт һәм туризм бүлеге	8	8	8		
13	Балалар һәм яшүсмерләр, балалар һәм яшьләр ижад	2023-2025	АМР БК Мәгариф идарәсе, Мәдәният идарәсе, яшьләр эшләре	8	8	8		

	<p>коллективлары катнашындагы чаралар, балалар мәйданчыклары оештыру: Яңа ел бәйрәмнәре (стадион, Казансу паркы), Район башлыгы чыршысы (Р/ДК), балаларны яклау көнә (Казансу паркы), район сабан туе (стадион, Казансу паркы), Россия көне (стадион), район чыгарылыш укучылары (стадион), Шөһәр көне, Яшьләр көне, Республика көне (стадион, парклар), район балалар ижаты фестивальләре: Арча йолдызлары, Без бергә, Память поколений неугасима һ.б.</p>	спорт һәм туризм бүлгеге	8	8		
14	<p>Балалар өчен чаралар: балалар сабан туе, концерт программалары, әңгәмәләр, мәгълүмати сәгатьләр, конкурслар һәм викториналар, рәсем конкурслары, спорт эстафеталары,</p>	2023- 2025	8	8	АМР БК Мәгариф идарәсе, Мәдәният идарәсе	

	<p>хужалыгы предприятиеләре житәкчеләре, ижтимагый һәм социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмалар, исерткеч эчемлекләрдән файдалануны киметү мәсьәләләре буенча дини конфессияләр белән хезмәттәшлек итү</p>		<p>яшьләр эшләре спорт һәм туризм бүлгеге</p>					
19	<p>"Граждандарның сәламәтлеген тирә- юньдәге тәмәке төтененән һәм тәмәке куллану нәтижәләреннән саклау турында" 2013 елның 23 февралендәге 15-ФЗ номерлы Федераль законны гамәлгә ашыруны оештыру һәм контрольдә тоту чаралары</p>	2023- 2025	<p>АМР БК, "Арча РҮХ" ДАССО, АМР БК Мәгариф идарәсе, Мәдәният идарәсе, яшьләр эшләре спорт һәм туризм бүлгеге</p>					
20	<p>Социаль өлкә, мәгариф, мәдәният, сәламәтлек саклау учреждениеләре, бизнес вәкилләре, авыл хужалыгы предприятиеләре житәкчеләре,</p>	2023- 2025	<p>АМР БК, "Арча РҮХ" ДАССО, АМР БК Мәгариф идарәсе, Мәдәният идарәсе, яшьләр эшләре спорт һәм туризм бүлгеге</p>					

24	Мөмкинлекләре чикле кешеләр арасында спорт эшен оештыру, адаптив физик культура һәм спортны үстерү өчен шартлар тудыру	2023-2025	АМР БК яшьләр эшләре спорт һәм туризм бүлгеге	1	1	1			
25	Халык өчен физик культура һәм спорт белән шөгьльләнүне тээмин итү буенча социаль чараларны гамәлгә ашыру	2023-2025	АМР БК яшьләр эшләре спорт һәм туризм бүлгеге	1	1	1			
26	Мәгариф оешмалары, башка оешмалар һәм предприятелиеләр арасында физкультура-сәламәтлөндөрү һәм спорт-массакүлөм эшне иң яхшы оештыруга спорт-конкурслар үткөрү	2023-2025	АМР БК яшьләр эшләре спорт һәм туризм бүлгеге	1	1	1	15	15	15